

NA PRELOME ČIAS

21 PODMIENOK KI PRE VSTUP DO KOMUNISTICKEJ INTERNACIONÁLY

V súvislosti so vznikom marxistickej ľavice v sociálnodemokratickej strane a s 50. výročím vzniku KSČ sa často hovorí o 21 podmienkach pre vstup do Komunistickej internacionály. Ide skutočne o *základný* ideový dokument tých čias, ktorého hlavným pôvodcom bol V. I. Lenin, a ktorý bol rozhodujúcim podkladom pre ostrú názorovú, politickú a organizačnú diferenciáciu vo vnútri svetového socialistického hnutia po Októbrovej socialistickej revolúcii v Rusku a zlyhaní Druhej internacionály.

Aj v novoutvorenej Československej republike sa ostrý diferenciačný zápas a proces medzi marxistickou ľavicou a pravou sociálnej demokracie uskutočňoval predovšetkým na základe 21 podmienok KI z roku 1920. Význam Lubochnianskeho zjazdu marxistickej ľavice v januári roku 1921 spočíva najmä v jednoznačnom prihlásení sa k podmienkam KI. Na základe prijatia týchto podmienok vznikla v máji r. 1921 KSČ — ako strana nového revolučného typu, vyjadrujúca záujmy a dejinné poslanie robotníckej triedy v Československu a ako sekcia III. Komunistickej internacionály.

21 podmienok KI sa teda v rokoch 1920—1921 nepochybne stalo najvýznamnejším marxisticko-leninským dokumentom tých čias. Akýmsi novým komunistickým manifestom prvej tretiny 20. storočia, ideovým i organizačným katalyzátorom novej etapy revolučného robotníckeho hnutia.

Na Slovensku to okrem toho bolo aj vôbec prvé obsiahlejšie teoretické dielo Lenina a leninizmu, uverejnené v našej tlači. Spolu s Marxovým a Engelsovým Manifestom komunistickej strany (ktorý vyšiel v slovenčine po prvý raz roku 1913 v preklade Edmunda Boreka), Engelsovými Zásadami komunizmu a neskôr Leninovou prácou Štát a revolúcia, tvorilo 21 podmienok pre vstup do KI najpoužívanejšiu súčasť teoretickej výzbroje stúpcov marxizmu-leninizmu na Slovensku v prvej polovici dvadsiatych rokov.

Dnes — po polstoročí, aj keď sa už o existencii a pôsobení 21 podmienok KI veľa vie, ich skutočné originálne znenie mladšie generácie zväčša nepoznajú. To nás viedlo k tomu, aby sme tento dokument — pri 50. výročí vzniku KSČ — uverejnili a sprístupnili ho aj súčasným mladým pokoleniam.

Uverejňujeme ho tak, ako vyšiel r. 1924 v 23. zväzku Slovenskej komunistickej knižnice, ako príloha k Engelsovej práci *Zásady komunizmu* v otázkach a odpovediach, z vydavateľského podnetu Slovenského tlačového výboru Komunistickej strany Československa.¹

¹ V úvode brožúry sa píše, že Slovenský tlačový výbor Komunistickej strany Československa si kladie za cieľ postupne vydať aj ostatné diela Marxa, Engelsa, Lenina. „Povinnosťou našou bude“ — čítame tu doslova — aby sme postupne vydávali *všetky* diela Marxa, Engelsa, Lenina atď., aby naši súdruhovia mali príležitosť vo svojej materčine poznávať zásady komunizmu, jeho taktiky a prevádzanej už praxe.“

K realizácii tohto predsavzatia však, žiaľ, v ťažkých podmienkach prvej republiky nedošlo. Okrem niekoľkých prekladov Manifestu komunistickej strany, Engelsových „Zásad komunizmu“ a úryvkov niektorých ich prác v periodickej tlači nevyšlo počas predmníchovskej republiky — a fakticky až do r. 1945 — v slovenčine ani jedno *ucelené knižné* dielo Marxa a Engelsa.

Pretože ide o *dokument*, nerobili sme v texte (a v jeho preklade) podstatnejšie zmeny okrem drobných gramatických úprav. Jeho historický význam spočíva predovšetkým v tom, že mimoriadne plasticky a názorne ukazuje hĺbku rozporov i vyhrotenú ostrosť boja, v ktorom sa vznikajúce komunistické strany v konkrétnych podmienkach rozchádzali s oportunistickou ideológiou a praxou svojich bývalých „materských“ socialistno-demokratických strán.²

Text dokumentu znel:

„I. kongres komunistickej internacionály sa uznáva: Podmienky príslušnosti ku komunistickej internacionále sú:

1. Všetka propaganda a agitácia musí mať skutočne komunistický charakter a odpovedať programu a uzneseniu III. Internacionály. Všetky tlačové orgány strany musia byť riadené spoľahlivými komunistami, ktorí svoju oddanosť veci proletariátu preukázali. O diktatúre proletariátu nemusí byť hovoreno ako o naučenej bežnej formule, ale musí byť propagovaná tak, aby jej nutnosť bola každému prostému robotníkovi, robotníčke, vojakovi a sedliakovi zrozumiteľná s udalosťami bežného života, ktoré našou tlačou musia byť sústavne sledované a zo dňa na deň využítkované.

Periodická a neperiodická tlač a všetky nakladateľstvá strany musia byť úplne podriadené predstavenstvu strany bez ohľadu na to, či je strana vo svojom celku za danej chvíle legálna alebo ilegálna. Je nepripustné, aby nakladateľstvá zneužívali svoju autonómiu a robili politiku, ktorá politike strany celkom nezodpovedá.

Vo silpoch tlače, na schôdzach ľudu, v odborných organizáciách, v konzumných spolkoch — všade, kde si stúpenci III. Internacionály zjednali prístup, je nutné pranicovať systematicky a nemilosrdne nielen buržoáziu, ale aj jej pomocníkov, reformistov všetkých odietňov.

2. Každá organizácia, ktorá sa chce pripojiť ku III. Internacionále, musí riadne a plánovite zo všetkých viac-menej zodpovedných miest robotníckeho hnutia (organizácie strany, redakcie, odbory, parlamentné frakcie, družstvá, obecné správy) odstrániť reformistov a stúpeňcov stredy a nahradiť ich osvedčenými komunistami, bez toho aby sa bral ohľad na to, že zvlášť z počiatku na miesta „skúsených“ oportunistov prídu prostí robotníci z davu.

3. Takmer vo všetkých zemiach Európy a Ameriky vstupuje triedny boj do obdobia občianskej vojny. Za takých pomerov nemôžu komunisti mať žiadnej dôvery v meštiacku zákonnosť. Sú povinní všade vytvoriť paralelný nezákonný organizačný aparát, ktorý by v rozhodnom okamžiku pomohol strane vykonať jej povinnosť voči revolúcii. Vo všetkých zemiach, kde komunisti následkom stavu obleženia a výnimočných zákonov nemajú možnosť všetku svoju prácu vykonávať legálne (zákonne), je nezbytné nutná kombinácia činnosti legálnej a ilegálnej (nezákonnej).

4. Povinnosť rozširovať komunistické idey obsahuje zvlášť záväzok dôtklivej systematickej propagandy vo vojsku. Kde je táto agitácia výnimočným zákonomi znemožnená, nech sa robí ilegálne. Upustenie od takej práce bolo by totožné so zradou revolučných povinností a nezlučiteľné s príslušnosťou ku III. Internacionále.

Aj od Lenina vyšla v tomto čase knižne iba práca „Štát a revolúcia“ (1924) a úryvky viacerých jeho prác v časopisoch. Mnohé ich ucelené práce vyšli však v češtine. Používali ich a čerpali z nich aj stúpenci komunizmu na Slovensku.

² Zároveň treba pripomenúť, že okrem 21 podmienok KI napísal Lenin špeciálne k II. kongresu Komunistickej internacionály (ktorý prijímal a schválil 21 podmienok), aj svoju známu knihu „Detská nemoc Iavičiarstva v komunizme“, ktorú „vopred vytlačili v troch rečiach a rozdali delegátom“. Bližšie o tom pozri: Komunistická internacionála — stručný náčrt dejín. Bratislava 1971, s. 60, 68.

5. Je nutná systematická a plánovitá agitácia na vidieku. Robotnícka trieda nemôže zvíťaziť, jestli si nezabezpečí svojou politikou vidiecky proletariát a prinajmenšom časť najchudobnejších sedliakov a ďalej neutralitu časti ostatného vidieckeho obyvateľstva. Komunistická práca na vidieku nabýva v súčasnom čase mimoriadneho významu, musí sa robiť zvlášť s pomocou revolučných komunistických robotníkov v meste a na vidieku, ktoré s vidiekom majú spojenie. Ustúpenie od tejto práce, alebo jej odovzdanie do nespôľahlivých poloreformistických rúk, rovná sa ustúpeniu od proletárskej revolúcie.

6. Každá strana, ktorá chce prináležať ku III. Internacionále, je povinná uznať úplné zúčtovanie so sociálpatriotizmom, ale tiež s neúprimnosťou a pokrytectvom sociálpacifizmu: robotníkom nech sa sústavne uvádza na myseľ, že bez revolučného zvrhnutia kapitalizmu, nemôžu žiadne medzinárodné rozhodčie súdy, žiadne dohody o obmedzení válečného zbrojenia, žiadne „demokratické“ obnovenia zväzu národov zabrániť novým imperialistickým vojnám.

7. Strany, ktoré chcú náležať ku komunistickej Internacionále, sú povinné uznať úplné zúčtovanie s reformizmom a politikou stredu a toto zúčtovanie v najširších kruhoch členstva propagovať. Bez toho nie je dôsledná komunistická politika možná.

Komunistická internacionála žiada bezpodmienečné ultimatívne vykonanie tohto zúčtovania v najkratšom čase. Komunistická internacionála nemôže sa zmieriť s tým, aby notorickí oportunisti, ako sú dnes reprezentovaní Kautským, Hilferdingom, Hiliquitom, Lonquetom, Mac Donaldom, Modillanim, mali mať právo platiť za príslušníkov III. Internacionály. To by mohlo viesť len k tomu, že III. Internacionála by sa do veľkej miery podobala zhynuvšej II. Internacionále.

8. V otázke kolónií a potlačených národov treba zaujať zvlášť výrazné a jasné stanovisko, ohľadne tých zemí, ktorých buržoázia kolónie ovláda a iné národy ullačuje. Každá strana, ktorá si praje prináležať ku III. Internacionále, je povinná úškoky „svojich“ imperialistov v kolóniách odhaľovať, každé hnutie za slobodu v kolóniách nie len slovom, ale aj činmi podporovať, žiadať, aby jej domáci imperialisti boli z týchto kolónií vyhnaní, vychovával v srdciach robotníkov svojej zeme skutočne bratský pomer ku pracujúcemu obyvateľstvu v kolóniách a ku potlačeným národom, robiť vo vojsku svojej zeme sústavnú agitáciu proti každému potlačovaniu koloniálnych národov.

9. Každá strana, ktorá si praje prináležať ku komunistickej Internacionále, musí rozvíriť sústavnú a vytrvalú komunistickú činnosť uprostred odborových organizácií, robotníckych a závodných rád, konzumných družstiev a iných hromadných organizácií robotníctva. Je nutné uprostred týchto organizácií organizovať komunistické zákroky, ktoré trvalou a húževnatou prácou majú získať odborové organizácie atď. pre vec komunizmu. Tieto komunistické zárodky sú povinné pri svojej dennej práci všade odhaľovať zradnosť sociálpatriotov a kolisavosť stredu.

10. Každá strana, prináležajúca ku komunistickej Internacionále, je povinná viesť tvrdošijný boj proti amsterodamskej „Internacionále“ žltých odborových zväzov. Medzi odborové organizovanými robotníkmi musí byť najdôtklivejšie propagovaná nutnosť odmietnutia žltej Internacionály amsterodamskej. Všetkými prostriedkami nech sa podporuje medzinárodné zjednotenie rudých odborových organizácií, ktoré sa pripoja ku komunistickej Internacionále.

11. Strany, ktoré chcú prináležať ku III. Internacionále, sú povinné podrobiť revízií osoby prináležajúce ku parlamentnej frakcii, odstrániť všetky nespôľahlivé živly, podriaďiť tieto frakcie nielen slovami, ale v skutočnosti, predstavenstvám strán tým.

že od každého jednotlivého komunistického člena parlamentu sa bude žiadať, aby všetku svoju činnosť podriadil záujmu skutočne revolučnej prapagandy a agitácie.

12. Strany, prináležajúce ku komunistickej Internacionále, musia byť vybudované na podklade princípu demokratického centralizmu. V terajšom období zastrenej občianskej vojny môže komunistická strana len vtedy dostať svojej povinnosti, keď bude organizovaná spôsobom, čo možno najviac centralistickým, jestli bude v nej vládnuť železná disciplína a jestli bude ústredie strany nesené dôverou členstva strany, vybavené dostatočnou mocou, autoritou a najďalekosiahlejšími plnomocami.

13. Komunistické strany tých zemí, kde komunisti pracujú legálne, musia vykonať čas od času čistenie (nové registrovanie) členstva svojich organizácií, aby sa strana súčasne očisťovala od malomeštiackych živlov, ktoré sa do strany votreli.

14. Každá strana, ktorá chce prináležať ku komunistickej Internacionále, je povinná každej sovietskej republike v jej boji proti kontrarevolúcii poskytnúť bezvýhradnú pomoc. Komunistické strany musia viesť nie dvojakú propagandu pre zabránenie transportov válečnej munície nepriateľom sovietskej republiky, ďalej musia vo vojenských oddieloch, vyslaných ku zahrádzaniu robotníckych republik použiť všetky prostriedky propagandy, legálne alebo ilegálne atď.

15. Strany, ktoré si doposiaľ podržali staré sociálnodemokratické programy, sú teraz povinné v čase, čo možno najkratšom tieto programy zmeniť a s ohľadom na zvláštne pomery svojej zeme vypracovať nový komunistický program v zmysle uznesenia komunistickej Internacionály. Spravidla musí byť program každej strany, prináležajúcej ku komunistickej Internacionále potvrdený riadnym kongresom komunistickej Internacionály alebo exekutívnym komitétom komunistickej Internacionály, pričom má dotyčná strana právo odvolať sa ku zjazdu komunistickej Internacionály.

16. Všetky uznesenia kongresu komunistickej Internacionály rovnako aj uznesenie exekutívneho komitétu sú pre všetky strany ku komunistickej Internacionále prináležajúce záväzne. Komunistická Internacionála, pracujúca za pomerov najostrejšej občianskej vojny, musí byť omnoho centralistickejšie vybudovaná, ako bola II. Internacionála. Pritom, pravda, musí komunistická Internacionála a jej exekutívny komitét pri všetkej svojej činnosti hovieť rôznym pomerom, v ktorých jednotlivé strany majú bojovať a pracovať a má prijímať uznesenie všeobecne platné len v takých otázkach, kde podobné uznesenia sú možné.

17. V súvislosti s tým musia všetky strany, ktoré chcú náležať ku komunistickej Internacionále, zmeniť svoje meno. Každá strana, ktorá chce prináležať ku komunistickej Internacionále, má nieť meno: Komunistická strana tej a tej zeme (sekcia III. Komunistickej Internacionály). Otázka pomenovania nie je len formálna, ale do veľkej miery otázkou politickou veľkého dosahu. Komunistická Internacionála vypovedala celému meštiackemu svetu a všetkým žltým sociálno-demokratickým stranám válku. Je treba, aby každému prostému pracovníkovi bol jasný rozdiel medzi komunistickými stranami a starými oficiálnymi „sociálno-demokratickými“ a „socialistickými“ stranami, ktoré prápor robotníckej triedy zradili.

18. Všetky vodčie tlačové orgány strán všetkých zemí sú povinné všetky dôležité oficiálne dokumenty exekutívy komunistickej Internacionály uverejniť.

19. Všetky strany, ktoré komunistickej Internacionále prináležia, alebo podali návrh na pristúpenie, sú povinné čo možno najskôr, ale najpozdnejšie do 4 mesiacov od II. kongresu komunistickej Internacionály zvolať mimoriadny kongres, aby skúmal všetky tieto podmienky. Pritom musí ústredie dbať i o to, aby všetkým organizáciám miestnym, uznesenie druhého kongresu komunistickej Internacionály bolo známe.

20. Tie strany, ktoré by chceli teraz vstúpiť do III. Internacionály, ale doposiaľ svoju taktiku radikálne nezmenili, musia pred vstupom do III. Internacionály pečovať o to, aby najmenej dve tretiny členov ich ústredného výboru a všetkých dôležitejších ústredných inštitúcií pozostávali zo súdruhov, ktorí ešte pred druhým zjazdom komunistickej Internacionály sa jasne vyslovili pre vstup do III. Internacionály. Výnimky sú prípustné s potvrdením exekutívy III. Internacionály. Exekutíva komunistickej Internacionály má právo, tiež aj pre zástupcu smeru stredného, označeného v par. 7. robiť výnimky.

21. Tí príslušníci strany, ktorí zásadne odmietajú podmienky a zásady vydané komunistickou Internacionálou, nech sú zo strany vylúčení.

To samé platí zvlášť o delegátoch ku mimoriadnemu zjazdu strany.“

— 1.